

Hrad a zámek Bečov nad Teplou

Kraj: Karlovarský

Okres: Karlovy Vary

GPS souřadnice: 50.085883N, 12.839679E

Adresa URL: www.zamek-becov.czFacebook: www.facebook.com/BecovOziveny

Hrad a zámek Bečov nad Teplou se nachází nedaleko světoznámých lázní Karlovy Vary, na pravém břehu řeky Teplá uprostřed romantické krajiny Slavkovského lesa. Jedná se o výjimečný historický areál s gotickým hradem, klasicistními Pluhovskými domy s renesančním jádrem a barokním zámek. Hrad Bečov nad Teplou byl založen na počátku 14. století rodem pánů z Oseka, jimž náležel spolu s panstvím téměř dvě století. K největšímu rozvoji hradu došlo koncem 15. století a v první polovině 16. století, kdy hrad patřil rodu Pluhů z Rabštejna. Pod hradem stojí zámek z 18. století, který má původní renesanční jádro. Za držení bečovského panství belgickým rodem Beaufort-Spontin navrhli významní architekti Josef Zítka a Josef Mocker rozsáhlou přestavbu areálu v romantickém stylu. Z důvodu nedostatku financí byly jejich návrhy realizovány pouze v omezené míře. Díky tomu, že se po celou dobu existence hradozámeckého areálu prakticky nebouralo, dochoval se do dnešní doby jedinečný soubor historických budov.

Hrad Bečov

Dvojdílná dispozice hradu se skládá z předhradí, z něhož známe pouze jeho obrys, a jádra hradu, jež zaujímá skalnatý hřbet ostrožny. Vstup do hradu střežila okrouhlá věž, tzv. bergfrit. Na protilehlé straně se tyčila obdélná věž, do níž byla, patrně dodatečně, vestavěna kaple Navštívení Panny Marie. Po polovině 14. století byla do severozápadního kouta jádra vložena mohutná čtverhranná věž, zvaná donjon. Stavební vývoj hradu ukončilo vybudování raně renesančního traktu – tabulnice, spojující obě čtverhranné věže.

Donjon

Čtyřpatrová obytná věž hradu. Vysoký komfort soudobého bydlení dokládají v interiérech nejen náročné portály, křby s plochými cihlovými komíny při zdech donjonu, výmalba komnat pána hradu, ale i soustava prevětů (záchodů) ve třech patrech umístěných na krakorcích. Unikátní jsou i gotické a renesanční dřevěné součásti interiéru (vestavěná police, obložení sedátek u oken, malované stropní trámy) a barokní krovy.

Spojovací křídlo

Pro prezentační a společenské potřeby postavili Pluhové z Rabštejna mezi oběma věžemi křídlo s přízemím a dvěma prostornými a velkými okny prosvětlenými patry tabulnic (hodovních síní) a sklípkem tesaným ve skále.

Kaplová věž

Hradní kaple Navštívení Panny Marie s rodovou hrobkou vznikla zřejmě v letech 1352–1357 vložím do menší obdélné věže. Mezi lety 1350–1360 byla opatřena výjimečnou gotickou výmalbou stěn i kleneb s novozákonní tematikou. Tato výzdoba se dodnes dochovala v ojedinělé a působivé podobě.

Pluhovské domy

V první polovině 16. století byly u hradu vystavěny Pluhovské domy, které tvoří komplex tří budov. Z

původních prostor se dochovalo pouze klenuté přízemí a v patře zajímavé místnosti někdejšího archivu s vestavěnými dřevěnými skříněmi. Renesanční reprezentativní a obytné Pluhovské domy zachovávají ve zdi nad zámeckými zahradami hmotu gotické hradby.

Bergfrit

Hradní jádro střežila okrouhlá věž – bergfrit, poslední útočiště majitelů hradu. V roce 1623 však pro špatný stavební stav musela být z větší části snesena. Dodnes z ní zůstala zachována pouze šestimetrová část, upravená v 19. století jako vyhlídková terasa.

Konírny

Budova bývalých koníren z 18. století, postavených přes nádvoří proti Pluhovským domům, obsahuje v severovýchodní zdi nad přístupovou cestou původní gotickou hradbu.

Úřednický dům

Úřednický dům a lesní správa postavená v 19. století na hradbách hradu.

Zámek

Pozdně barokní zámek postavil na počátku 18. století Jan Adam Questenberk. Dominantou nezvykle uspořádané zámecké stavby je osmiboká věž kopírující půdorysné rozměry tzv. Lacronovy bašty, která pochází z třicetileté války. Barokní zámecký most vede k vstupnímu portálu, po jehož stranách se zachovaly kladky na vytahování staršího padacího mostu.

Kuchyně

Barokní budova původně propojená se zámkem krytou pavlačí pro pohodlnější dopravu jídel. V prvním patře je dochováno unikátní grilovací zařízení na hodinový pohon.

Pivovarské sklepy

Jsou pozůstatkem pivovaru zrušeného v druhé polovině 19. století, který stál v místech dnešního zámeckého jezírka. Sklepy byly využity v romantickém duchu jako módní grotta (jeskyně), přístupná ze zámeckých teras. Na velké, dnes dlážděné terase nad pivovarskými sklepy stávaly velké skleníky a oranžerie.

Zámecké zahrady a hradní park

Zámecké zahrady a hradní park (na opačné straně) jsou výsledkem složitého stavebního vývoje areálu a dokladem zahradní a krajinářské architektury samotné. Velice cenná je především zámecká zahrada, která v sobě skrývá nejen pozůstatky původních barokních zahrad, ale i architektonických tendencí 19. a 20. století. Největší část zahrad se nachází na místě bývalého hradního příkopu a pivovaru. Zahrada je výškově členěna do šesti teras navzájem propojených schodišti s balustrádami. Úrovně jednotlivých teras se prolínají ve velmi působný členitý prostor. Působivým efektem je i optické zvětšení zahrad a vytvoření iluze „okolního parku“. Charakteristickým výrazovým prvkem zahrad byla též voda ve statické i dynamické formě a především rostliny, tvarované do pravidelných ornamentů a formací. Park na hradním úbočí v ohybu řeky Teplé vznikl vykopením a zbouráním části podhradí a následným osázením především listnatými dřevinami a je tak dokladem krajinářských úprav a zvýšeného zájmu o zahradní a krajinářskou architekturu přelomu 19. a 20. století.

Kočárovna

Klasicistní přízemní budova klenutá na středové sloupy sloužila k parkování kočárů. V jižní části je dochované stání pro jednoho koně s mramorovými žlaby.

Panský dům

Klasicistně upravený dům purkrabího, tedy správce v sobě skrývá pozůstatky gotické stavby. Jeho sedlový

portál je projevem saské renesance.

Zdroj textu: www.npu.cz – Národní památkový ústav

